

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS NEGALIOS PAGRINDU UŽIMTUMO TARNYBOS ŠIAULIŲ TERITORINIO SKYRIAUS KURŠĖNŲ PADALINYJE TEIKIANT ĮDARBINIMO PASLAUGAS TYRIMO

2023 m. liepos 26 d. Nr. (23)SN-80)SP-59
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2023 m. gegužės 8 d. buvo gautas pareiškėjo M. B. (toliau vadinamas ir Pareiškėju) 2023 m. gegužės 7 d. skundas dėl galimos diskriminacijos negalios pagrindu Užimtumo tarnybos Šiaulių teritorinio skyriaus Kuršėnų padalinyje.

Pareiškėjas skunde rašė, kad nuo 2022 m. vasario 2 d. yra registruotas kaip bedarbis Užimtumo tarnybos Šiaulių klientų aptarnavimo departamento Šiaulių miesto 1-ajame skyriuje (toliau vadinamas ir Skyriumi) (toliau vadinama ir Užimtumo tarnyba). Pareiškėjas nurodė, kad turi fizinę negalią (50 proc. darbingumą). Darbingumo lygio priežastis – liga arba būklė, atsiradusi nuo vaikystės. Pagal Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos Šiaulių II teritorinio skyriaus 2013 m. gegužės 23 d. išvadą dėl darbo pobūdžio ir sąlygų, Pareiškėjas negali dirbti veikiant ergonomikos rizikos veiksniams: keliant krovinius rankomis, kai svoris daugiau kaip 15 kg (vyrams), dirbti darbą, susijusį su nuolatiniu vaikščiojimu, priverstiniais liemens palenkimais. Pareiškėjas papildomai informavo, kad raišuoja, nes viena koja yra trumpesnė už kitą, koja negali tinkamai pasiremti. Šią išvadą ir darbingumo lygio pažymą DL-1 Nr. 0865492 Užimtumo tarnyba buvo gavusi registracijos metu.

Pareiškėjas pakeitė gyvenamąją vietą, iš Šiaulių persikėlė į Kuršėnus, nuo 2022 m. gegužės mėnesio pradėjo lankytis Kuršėnų skyriuje (padalinyje).

Pareiškėjas rašė, kad ir pats aktyviai ieškosi darbo; prioritetą teikia skelbimams, kuriuose nurodytas darbas atitinka jo sveikatos būklę. Nors darbingumo lygis 50 proc., Pareiškėjas gali dirbti visą darbo dieną, bet negali dirbti darbo, susijusio su svorių kilnojimu, nuolatiniu vaikščiojimu, priverstiniais liemens palenkimais. Pareiškėjas taip pat pabrėžė, kad dėl negalios jam gali būtų sunku visą darbo dieną stovėti ant kojų. Dėl to, pasak Pareiškėjo, prioritetas yra sėdimo pobūdžio darbai.

Pareiškėjui 2022 m. gegužės 19 d. buvo pateiktas Šiaulių r. Kuršėnų lopšelio-darželio „Eglutė“ darbo pasiūlymas – dirbti dažytoju. Pareiškėjas paskambino ir buvo informuotas, kad tai fiziškai sunkus darbas: reikės nešioti dažų kibirus, laiptoti kopėčiomis. Pareiškėjui tai netiko.

2022 m. birželio 20 d. Pareiškėjui buvo pateiktas privalomas darbo pasiūlymas – pagalbinio darbininko pareigos UAB „Ergolain baldai“. Pareiškėjas gavo šio darbdavio darbo pozicijos aprašymą, kuriame nurodytas darbo pobūdis: „Žaliavų ir produkcijos pakrovimas–iškrovimas–transportavimas ceche; Švaros, tvarkos palaikymas darbo vietoje; Baldų valymas, pakavimas; Kiti pagalbiniai darbai pagal poreikį“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta). Šio skelbimo reikalavimai asmeniui: „patirtis nebūtina, svarbiausia noras dirbti. Žalingų įpročių neturėjimas. Darbštumas ir atsakingumas, galėjimas dirbti sunkų fizinį darbą.“ Pareiškėjas buvo pasibaisėjęs, kad toks pasiūlymas jam buvo pateiktas kaip privalomas darbo pasiūlymas (po 2 tokių pasiūlymų atsisakymo Pareiškėjas galėjo būti išbrauktas iš Užimtumo tarnybos bedarbių sąrašo). Pareiškėjas 2022 m. birželio 23 d. su skundu kreipėsi į Užimtumo tarnybą, tačiau gavo atsakymą, kad Užimtumo tarnyba paslaugas jam teikė tinkamu būdu, įmonėje buvo reikalingi įvairių pozicijų darbuotojai.

2022 m. gruodžio 21 d. Pareiškėjui buvo pateiktas pasiūlymas „Tentų gamintojas“ (Pareiškėjas neįsiminė įmonės pavadinimo), tačiau darbas buvo skirtas fizinę ištvėrmę turintiems asmenims.

2023 m. balandžio 28 d., apsilankymo Užimtumo tarnyboje metu, Pareiškėjui buvo pateikti 2 privalomi (pasirašytinai) pasiūlymai dirbti: „Apsaugos darbuotojas (Šiauliai)“ (UAB „Linkris“) ir „Pagalbinis darbininkas“ (UAB „Kamjorda“). Pareiškėjas nedelsiant paskambino į šias įmones ir sutarė atvykimo laiką. Į UAB „Linkris“ Pareiškėjas sutarė nuvykti 2023 m. gegužės 2 d., gavo atsakymą „Pasirinktas kitas kandidatas“, o į UAB „Kamjorda“ sutarė nuvykti 2023 m. gegužės 3 d. UAB „Kamjorda“ dirba su mediena, užsiima jos gamyba, pakavimu ir pan. Pareiškėjui nuvykus sutartu laiku, direktorius, pamatęs Pareiškėjo fizinę negalią, paaiškino, kad Pareiškėjas pagal jo sveikatos būklę negali dirbti fizinio darbo – taisyti malkų, krauti į konvejerius, paletes, pakuoti. Pareiškėjas su tuo sutiko. Pasiūlyme dirbti direktorius parašė tokią išvadą: „atsisakė siūlomo darbo – negali dirbti dėl sveikatos“.

2023 m. gegužės 5 d. Pareiškėjui nuvykus į Užimtumo tarnybą specialistė jam paaiškino, kad toks darbdavio atsakymas nėra tinkamas. Pareiškėjas teigė, kad jam buvo grasinama, kad dar vienas toks darbdavio pažymėjimas „atsisakė siūlomo darbo“ (neatsižvelgiant į šalia įrašytą paaiškinimą, kad Pareiškėjas negali dirbti dėl sveikatos) reikštų Pareiškėjo išbraukimą iš Užimtumo tarnybos bedarbių sąrašo. Užimtumo tarnybos specialistė Pareiškėjui pakartotinai išdavė naują analogišką UAB „Kamjorda“ darbo pasiūlymo lapą ir nurodė susisiekti su įmone bei gauti tinkamą atsakymą (pavyzdžiui, „pasirinktas kitas kandidatas“) pasirašytinai. Pareiškėjas paskambino UAB

„Kamjorda“ direktoriui, paaiškino visą situaciją, tačiau direktorius atsisakė pakeisti ir iš naujo pasirašyti „tinkamai“. Pareiškėjas jaučiasi, kad tapo Užimtumo tarnybos įkaitu, nes nežino, kas jam bus, kai neatneš naujai užpildyto pasiūlymo dirbti lapo per kitą susitikimą (2023 m. birželio 1 d.) (skundas pateiktas gegužės 7 d.).

Pareiškėjas Tarnybos prašo įvertinti, ar tokio pobūdžio darbo pasiūlymų teikimas (kuomet darbdaviai aiškiai nurodo, kad siūlomas sunkus fizinis darbas ir reikalingas fizinę ištvėrmę turintis darbuotojas) nepažeidžia asmens su negalia interesų, diskriminuojant jį ir galimai siekiant išbraukti iš Užimtumo tarnybos bedarbių sąrašo, teikiant galimai netinkamus (ne pagal sveikatos būklę) darbo pasiūlymus.

Skunde taip pat pateikta informacija, kad nuo 2022 m. vasario 9 d. iki 2023 m. birželio 1 d. Užimtumo tarnyba Pareiškėjui buvo / yra paskyrusi iš viso 15–16 apsilankymų. Susitikimai buvo organizuojami tokiomis datomis: 2022 m. gegužės mėn. 4, 19, 25 d.; birželio mėn. 1, 6, 22, 27 d.; liepos mėn. 22, 25 d.; rugpjūčio mėn. 2 d.; spalio mėn. 10 d.; gruodžio 21 d.; 2023 m. vasario 6 d.; balandžio 28 d.; gegužės 5 d. Taip pat buvo ir neplaninių susitikimų. Pareiškėjas teigė, kad teiravosi, dėl kokių priežasčių numatyti dažni apsilankymai, bet atsakymo iš Užimtumo tarnybos darbuotojų negavo, tačiau jam buvo paaiškinta, jog turėtų džiaugtis, kad juo taip domimasi.

Pareiškėjas Tarnybos prašė išsiaiškinti, ar toks galimas „atvykimų intervalų skirtingumas“ ir galimas netinkamas informavimas apie neplaninius atvykimus nepažeidžia Pareiškėjo teisių ir nesukelia jo diskriminacijos.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Birutė Sabatauskaitė (toliau – Lygių galimybių kontrolierė) 2023 m. gegužės 18 d. raštu Nr. (23)SN-80)S-223 kreipėsi į Užimtumo tarnybą prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Užimtumo tarnyba) ir paprašė motyvuotai paaiškinti ir atsakyti, ar Užimtumo tarnyboje registruotiems bedarbiams asmenims teikiant darbo pasiūlymus, yra atsižvelgiama į jų negalią (darbingumo lygį, nustatytus darbo pobūdžio ir sąlygų apribojimus); ar teikiant Pareiškėjui darbo pasiūlymus buvo atsižvelgta į jo sveikatos būklę; ar Pareiškėjas gali atsisakyti darbo pasiūlymo, jeigu šis neatitinka jo sveikatos būklės; jei taip – koku būdu; jei ne – dėl kokių priežasčių ir kuo remiantis; kokios procedūros turėjo laikytis Pareiškėjas, kad jam skirtas darbo pasiūlymas būtų pripažintas jam netinkamu dėl sveikatos būklės; ar Pareiškėjo lankymosi Užimtumo tarnyboje dažnumas yra neįprastas; jei taip – dėl kokių priežasčių.

Taip pat buvo paprašyta pateikti kitą, su atliekamu tyrimu susijusią, informaciją.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

2023 m. birželio 1 d. Tarnyboje gautas Užimtumo tarnybos Klientų aptarnavimo ir paslaugų skyriaus vedėjos 2023 m. birželio 1 d. raštas Nr. SG-212, kuriuo Užimtumo tarnyba atsakė į Tarnybos pateiktus klausimus.

Užimtumo tarnyba, atsakydama į Lygių galimybių kontrolierės iškeltus klausimus, pateikė savo paaiškinimus:

„Užimtumo tarnyboje prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Užimtumo tarnyba) 2023-05-18 buvo gautas Lietuvos Respublikos Lygių galimybių kontrolieriaus kreipimasis dėl informacijos pateikimo apie M. B. (toliau – Pareiškėjas) galimą diskriminaciją negalios pagrindu Užimtumo tarnybos Šiaulių klientų aptarnavimo departamento Šiaulių miesto 1-ajame skyriuje (toliau – Kreipimasis). Užimtumo tarnyba, susipažinusi su Kreipimesi pateikta informacija bei įvertinusi kitas reikšmingas aplinkybes bei nepraleisdama nustatytų terminų, teikia atsakymą pagal kompetenciją.

Siekiant visapusiškai išnagrinėti susiklosčiusią situaciją, buvo išanalizuotos aplinkybės, susijusios su Pareiškėjui teiktomis tarpininkavimo įdarbinant paslaugomis, kreiptasi į Užimtumo tarnybos Šiaulių klientų aptarnavimo departamento Šiaulių miesto 1-ąjį skyrių (toliau – Skyrius) faktinių aplinkybių patikslinimui.

Faktinės aplinkybės:

1. Pareiškėjas registruotas Užimtumo tarnyboje nuo 2022-02-02 (registracija atlikta internetu). Nuo registracijos Užimtumo tarnyboje pradžios iki 2022-05-04 paslaugos teiktos Šiaulių mieste, tačiau, Pareiškėjui pakeitus gyvenamąją vietą, paslaugos teikiamos Kuršėnuose (Šiaulių miesto 1-ojo skyriaus padalinyje).

2. 2022-02-09 Pareiškėjas aptarnautas nuotoliniu būdu – telefonu (dėl šalyje paskelbto karantino). Telefoninio pokalbio metu Pareiškėjas nurodė, kad jo registracijos Užimtumo tarnyboje tikslas yra vykdyti nekvalifikuoto apdirbimo pramonės darbininko darbo paieškas. Atsižvelgiant į Pareiškėjo pageidavimus buvo sudarytas individualus užimtumo veiklos planas (toliau – IUVP) numatant įsidarbinti nekvalifikuotu apdirbimo pramonės darbininku. Nuotolinės konsultacijos metu Pareiškėjas taip pat buvo supažindintas su Užimtumo tarnybos teikiamomis paslaugomis, bedarbio teisėmis, pareigomis ir atsakomybe, bedarbio statuso suteikimo sustabdymo, atstatymo, nutraukimo tvarka, bei informuotas apie įpareigojimą būti pasiekiamam darbo ieškančio asmens

kortelėje nurodytu telefonu ir / ar el. paštu, kuriuos pats nurodė registracijos metu, registruodamasis internetu.

3. 2022-05-19 apsilankymo metu, Pareiškėjui išduotas pasiūlymas / rekomendacija dirbti pagalbinio darbininku Kuršėnų lopšelis-darželis „Eglutė“. Laisvos darbo vietos skelbime buvo nurodyta, kad darbas viena pamaina, nepilnas darbo laikas (20 val. per savaitę), darbo pobūdis įvairūs smulkūs remonto, dažymo darbai (Profesija: pagalbinis darbininkas; Grupė: Nekvalifikuoti transporto ir sandėliavimo darbininkai). Darbdavys pasirinko kitą kandidatą.

4. 2022-06-16 Pareiškėjui el. paštu buvo išsiųstas kvietimas atvykti į Užimtumo tarnybą iki 2022-06-22 priimti pasiūlymo dirbti laisvoje pagalbinio darbininko darbo vietoje UAB „Ergolain baldai“. Darbo skelbime buvo nurodyta, kad patirtis nebūtina, svarbiausia noras dirbti. Žalingų įpročių neturėjimas. Darbštumas ir atsakingumas, galėjimas dirbti sunkų fizinį darbą (Profesija: Nekvalifikuotas apdirbimo pramonės darbininkas). Nors laisvos darbo vietos aprašyme ir buvo nurodyta, kad kandidatas turėtų gebėti dirbti sunkų fizinį darbą, tačiau šioje įmonėje buvo reikalingi įvairių pozicijų darbuotojai: pagalbiniai darbai prie medienos šveitimo / valymo, paruošimo dažymui, medinių gaminių dažytojai, žaliavų pakrovėjai ir kiti pagalbiniai darbai pagal poreikį. Gebėjimas dirbti sunkų fizinį darbą buvo reikalingas ne visose šio darbdavio siūlomose pozicijose. Pažymėtina, kad darbdavio pagrindinis reikalavimas – motyvacija ir noras dirbti, kruopštumas, atsakingumas. Užimtumo tarnybos specialistė kontaktavo su darbdaviu dėl kitų galimų darbo pozicijų Pareiškėjui šioje darbovietėje atsižvelgiant į asmens sveikatos apribojimus.

5. 2022-07-25 paskirto apsilankymo metu Pareiškėjas išreiškė norą mokytis ir įgyti pardavėjo-kasininko kvalifikaciją. Atsižvelgiant į naujus Pareiškėjo pageidavimus buvo iš naujo sudarytas IUVP (priedas Nr. 1), nurodant tikslą mokytis ir įgyti kvalifikaciją. Pareiškėjas tokį savo apsisprendimą patvirtino parašu, tačiau grįžęs namo, tą pačią dieną, persigalvojo ir mokytis nebe norėjo, argumentuodamas tuo, kad pablogėjo sveikata (priedas Nr. 2).

6. 2022-08-12 Pareiškėjui sudarytas naujas IUVP, kuriame ir toliau vykdoma nekvalifikuoto apdirbimo pramonės darbininko darbo paieška (priedas Nr. 3).

7. Skyriaus specialistė siekdama padėti asmeniui kuo greičiau integruotis į šalies darbo rinką ir atsižvelgdama į Pareiškėjo turimą išsilavinimą (2005 m. UAB „Studijų ir verslo sistemos“ įgijęs apskaitininko profesiją) 2022-10-10 vykusio apsilankymo metu, pasiūlė Pareiškėjui kreiptis dėl laisvos apskaitininko darbo vietos įmonėje UAB „LITERNA“. Su Pareiškėju buvo aptarti reikalavimai šiai darbo vietai užimti. Darbdavys pasirinko kitą kandidatą.

8. 2022-12-21 vykusio apsilankymo metu Pareiškėjui suteikta informacija apie laisvas darbo vietas bei pasiūlyta kreiptis į MB „Pasaulio stogas“ dėl laisvos tentų gamintojo darbo vietos. Laisvos darbo vietos skelbime darbdavys nurodęs, kad yra galimybė dirbti viršvalandžius, puse etato,

norimomis darbo valandomis. Darbo pobūdis – pjaustymas ir litavimas, skylių kalimas su įrankiais. Darbas su liniuote, plaktuku. Darbdavys darbo skelbime akcentavo, kad darbo vieta gali būti skirta asmenims su negalia. Skyrius pažymėjo, kad Pareiškėjas buvo pakviestas dalyvauti tolimesnėje atrankoje.

9. 2023-04-28 vykusio planinio apsilankymo metu su Pareiškėju apžvelgtos visos neįgaliems asmenims skirtos laisvos darbo vietos.

- Pareiškėjas buvo informuotas ir jam buvo išduotas pasiūlymas įsidarbinti į laisvą pagalbinio darbininko, remiamo įdarbinimo darbo vietą, skirtą negalią turintiems asmenims UAB „Kamjorda“ (priedas Nr. 4). Darbdavys nurodė, kad darbo pobūdis yra susijęs su lentų krovimu į paketus, pakavimu; Produkcijos nuėmimu nuo konvejerio; bei kitais įvairiais nesudėtingais krovos darbais. Darbo skelbime nurodyta, kad darbo vieta gali būti skirta neįgaliam asmeniui. Pareiškėjo išvadose dėl darbo pobūdžio ir sąlygų nurodyta, kad asmuo negali dirbti keliant krovinis rankomis daugiau kaip 15 kg.

- Pareiškėjui išduotas pasiūlymas įsidarbinti UAB „Linkris“ laisvoje apsaugos darbuotojo darbo vietoje. Darbo pobūdis: darbas vykdomas budint gamybinės, prekybinės ar administracinės paskirties objektuose. Priklausomai nuo objekto į darbo funkcijas įeina teritorijos reguliarus apėjimas, atvykstančių / išvykstančių asmenų ir transporto registracija, vaizdo kamerų stebėjimas, viešosios tvarkos palaikymas patalpose. Darbdavys darbo skelbime nurodė, kad darbo vieta yra pritaikyta ir neįgaliam asmenims (30–55 %). Darbdavys pasirinko kitą kandidatą.

Visa informacija susijusi su pateiktais darbo pasiūlymais buvo suderinta su Pareiškėju, asmuo susipažino su pateikta informacija ir pasirašė apsilankymo lape (priedas Nr. 5). Pažymėtina, kad, Skyriaus specialistei pateiktus šiuos darbo pasiūlymus, Pareiškėjas sutiko su pateiktais darbo pasiūlymais, juos priėmė ir su Skyriaus specialiste susitarė, kad vyks į darbo pokalbius ir pasiūlymus įsidarbinti grąžins po savaitės, t. y. 2023-05-05.

10. 2023-05-05 Pareiškėją aptarnavo pavaduojanti Skyriaus įdarbinimo specialistė, kuri priėmė grąžinamus pasiūlymus įsidarbinti. Skyriaus specialistė atkreipė Pareiškėjo dėmesį, kad viename iš gražinamų pasiūlymų įsidarbinti (UAB „Kamjorda“ į pagalbinio darbininko laisvą darbo vietą) darbdavys pažymėjo, kad asmuo „atsisakė siūlomo darbo“. Pareiškėjas reikalavo išduoti jam naują, nepažymėtą pasiūlymą įsidarbinti pagalbinio darbininku UAB „Kamjorda“, su kuriuo ketino pakartotinai kreiptis į darbdavį siekiant, kad darbdavys pakeistų neįdarbinimo priežastį. Kadangi Pareiškėjas Skyriaus specialistą informavo apie UAB „Kamjorda“ siūlomas darbo sąlygas, kurios nebuvo aiškiai išdėstytos laisvos darbo vietos aprašyme, todėl Skyriaus specialistas, įvertinęs paaiškėjusias faktines aplinkybes dėl darbo sąlygų, informavo Pareiškėją, kad minimas darbo pasiūlymas neatitinka Pareiškėjo sveikatos būklės, todėl grąžinti išduotą pasiūlymą nebūtina.

Informuojame, kad Užimtumo tarnyba darbo rinkos paslaugas (toliau – Paslaugos) teikia vadovaudamasi lygių galimybių ir nediskriminavimo principu, t. y. visiems asmenims, kuriems pagal Užimtumo įstatymą ir jo įgyvendinamuosius teisės aktus gali būti teikiamos Paslaugos, yra sudaromos vienodos sąlygos jomis naudotis, nepaisant lyties, etninės ar rasinės priklausomybės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės ir turbinės padėties, išsilavinimo, amžiaus, negalios, seksualinės orientacijos, religinių ar politinių pažiūrų, gyvenamosios vietos ir kitų aplinkybių.

Paslaugos Užimtumo tarnyboje teikiamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme ir jį įgyvendinančiuose teisės aktuose įtvirtintu teisiniu reglamentavimu, taip pat Darbo rinkos paslaugų teikimo sąlygų ir tvarkos aprašu bei Darbo rinkos paslaugų teikimo darbo ieškantiems asmenims ir darbdaviams tvarkos aprašu.

Dėl 1-ojo klausimo. Ar Užimtumo tarnyboje registruotiems bedarbiams asmenims teikiant darbo pasiūlymus, yra atsižvelgiama į jų negalią (darbingumo lygį, nustatytus darbo pobūdžio ir sąlygų apribojimus)? Ar teikiant Pareiškėjui darbo pasiūlymus buvo atsižvelgta į jo sveikatos būklę?

Užimtumo tarnyba paaiškina, kad pasiūlymai dirbti darbo ieškantiems asmenims teikiami tik tinkamam darbui, kaip tai apibrėžta Užimtumo įstatymo 30 straipsnio 2 ir 21 dalyse.

Užimtumo tarnyba akcentuoja, kad aptarnaujantys specialistai, teikdami darbo pasiūlymus, visada stengiasi atsižvelgti į asmens realius pageidavimus darbui, individualias aplinkybes, sveikatos būklę (asmens negalią (darbingumo lygį, nustatytus darbo pobūdžio ir sąlygų apribojimus)) bei siekdami užtikrinti teikiamų paslaugų kokybę, teikia tik tinkamus darbo pasiūlymus, kaip jie yra apibrėžti Užimtumo įstatymo 30 straipsnio 2 ir 21 dalyse. Ne išimtis buvo ir Pareiškėjui teikiami darbo pasiūlymai, kurie buvo pateikti tik įvertinus Pareiškėjo kvalifikaciją, kompetencijas, darbo patirtį, sveikatos būklę bei paties Pareiškėjo registracijos Užimtumo tarnyboje metu nurodytus pageidavimus darbui.

Užimtumo tarnyba atkreipia dėmesį į tai, kad Pareiškėjas nurodo vykdomas sėdimo darbo paieškas, tačiau įvertinant savarankiškos darbo paieškos vykdymo ataskaitas, kurias pateikė pats asmuo, galima teigti, kad asmuo vykdė ne tik sėdimo darbo paieškas (pakuotojas, konvejerio darbuotojas ir pan.) (priedai Nr. 6 ir 7).

Pažymėtina ir į tai, kad, jeigu darbo ieškantis asmuo nepilnai atitinka darbdavio keliamus kvalifikacinius reikalavimus laisvai darbo vietai, tačiau pagal Darbo ieškančio asmens kortelės duomenis nustatoma, kad turi kompetencijų vykdyti laisvos darbo vietos aprašyme nurodytas funkcijas, jis yra informuojamas apie tokią registruotą laisvą darbo vietą ir, suderinus su laisvą darbo vietą registravusiu darbdaviu, jam siūloma kandidatuoti.

Dėl 2-ojo ir 3-ojo klausimų. Ar Pareiškėjas gali atsisakyti darbo pasiūlymo, jeigu jis neatitinka jo sveikatos būklės? Jei taip – koku būdu? Jei ne – dėl kokių priežasčių ir kuo remiantis?

Kokios procedūros turėjo laikytis Pareiškėjas, kad jam skirtas darbo pasiūlymas būtų pripažintas jam netinkamu dėl sveikatos būklės?

Užimtumo tarnyba informuoja, kad darbo ieškantis asmuo, turintis sveikatos problemų susijusių su apribojimais dirbti siūlomą darbą, turi Užimtumo tarnybai pateikti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus patvirtintos formos išvadą dėl darbo pobūdžio ir sąlygų arba ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų po pasiūlymo įsidarbinti išdavimo dienos pateikti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro patvirtintos formos Privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą arba asmens medicininę knygėlę (sveikatos pasą), kurioje būtų nurodyta išvada dėl darbuotojo profesinio tinkamumo: „dirbti gali“ „dirbti gali, bet ribotai“ (nurodant kaip), „dirbti negali“.

Užimtumo tarnyba pažymi, kad visais atvejais, jei darbo ieškantis asmuo yra pateikęs įstatymo nustatytos formos dokumentus susijusius su asmens sveikatos apribojimais dirbti siūlomą darbą, jis gali atsisakyti darbo pasiūlymo, jei jis neatitinka asmens sveikatos būklės. Paaiškėjus aplinkybėms, kurios nebuvo žinomos darbo pasiūlymo išdavimo metu ir dėl kurių darbo pasiūlymas negali būti laikomas tinkamu, kaip jį apibrėžia Užimtumo įstatymo 30 straipsnio 2 ir 21 dalys, asmens atsisakymas priimti darbo pasiūlymą negali būti vertinamas kaip tinkamo darbo atsisakymas (Užimtumo įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 5 punktas) ir asmeniui yra toliau tęsiama darbo paieška, siekiant surasti tinkamiausią darbo pasiūlymą pagal asmens nurodytus registracijos Užimtumo tarnyboje tikslus, pageidavimus ir asmens sveikatos būklę.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, paaiškėjus aplinkybei, kad Pareiškėjui siūlomas darbo pobūdis UAB „Kamjorda“ neatitinka jo sveikatos būklės, šio darbo pasiūlymo atsisakymas nebuvo vertinamas kaip tinkamo darbo pasiūlymo atsisakymas ir Pareiškėjui tęsiama tinkamo darbo paieška.

Dėl 4-ojo klausimo. Ar Pareiškėjo lankymosi Užimtumo tarnyboje dažnumas yra neįprastas? Jei taip – dėl kokių priežasčių?

Užimtumo tarnyba informuoja, kad Užimtumo tarnybos tikslas – darbo ieškantiems žmonėms padėti greičiau įsidarbinti, prireikus įgyti reikiamų gebėjimų ir sėkmingai konkuruoti darbo rinkoje, o darbdaviams – rasti tinkamų darbuotojų.

Užimtumo tarnybos specialistas, atsižvelgdamas į darbo ieškančio asmens nurodytą užimtumo tikslą ir nustatytas įsidarbinimo galimybes, kartu su darbo ieškančiu asmeniu IUVP numato Paslaugas ir Užimtumo rėmimo priemones tam tikslui pasiekti, motyvuoja aktyviai ieškoti darbo, suteikdamas informaciją apie galimybes konkuruoti ir įsitvirtinti darbo rinkoje, darbo pasiūlą ir paklausą, ilgalaikio nedarbo pasekmes.

Siekiant kuo kokybiškiau ir efektyviau suteikti darbo rinkos paslaugas, Užimtumo tarnybos specialistai kviečia asmenis atvykti ir neplanine tvarka kontaktinei konsultacijai, priimti darbo pasiūlymų. Tinkamo darbo pasiūlymų išdavimas darbo ieškantiems asmenims vykdomas nuolat. Užimtumo tarnybos specialistas kiekvieną dieną vertina registruotų darbo ieškančių asmenų atitikimą kvalifikacijos, kompetencijų, darbo patirties ir kitiems laisvos darbo vietos aprašyme nurodytiems reikalavimams bei išduoda pasiūlymus dirbti tinkamiems kandidatams.

Atsižvelgiant į Užimtumo tarnybos bei Pareiškėjo registracijos Užimtumo tarnyboje tikslus, pažymime, kad Pareiškėjo apsilankymo dažnumai Užimtumo tarnyboje nėra neįprasti. Skyriaus specialistė siekdama padėti Pareiškėjui integruotis į šalies darbo rinką, beveik kiekvieno apsilankymo metu išduoda pasiūlymus ar siūlymus įsidarbinti į remiamo įdarbinimo vietas, skirtas įsidarbinti neįgaliems asmenims, taip pat siekdama didinti Pareiškėjo įsidarbinimo galimybes supažindina ir su kitomis darbo rinkos paslaugomis bei užimtumo rėmimo priemonėmis.

Užimtumo tarnyba remdamasi Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme ir jį išgyvendinančiuose teisės aktuose įtvirtintu teisiniu reglamentavimu bei išnagrinėjusi Skyriaus pateiktą informaciją, Užimtumo tarnybos informacinės sistemos duomenis, nustatė, kad darbo rinkos paslaugos Pareiškėjui yra teikiamos tinkamai, siekiant padėti Pareiškėjui įgyvendinti registracijos Užimtumo tarnyboje tikslus.“

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Tyrimo metu buvo vertinama, ar Užimtumo tarnyba, teikdama įdarbinimo tarpininkavimo paslaugas, nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatų, pagal kurias, įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas.

Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos (toliau – Konvencija), kurios dalyvė yra Lietuva, 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog valstybės, šios Konvencijos šalys, užtikrina, kad prieš įstatymą visi asmenys lygūs ir lygūs pagal įstatymą, taip pat turi teisę į lygiavertę įstatymo apsaugą ir teisę vienodai naudotis įstatymo teikiamomis galimybėmis be jokio diskriminavimo. Valstybės, šios

Konvencijos šalys, draudžia bet kokį diskriminavimą dėl neįgalumo ir garantuoja neįgaliesiems vienodą ir veiksmingą teisinę apsaugą nuo diskriminavimo dėl bet kokios priežasties (Konvencijos 5 straipsnio 2 dalis).

Konvencijos 27 straipsnio 1 dalies a ir d punktuose įtvirtinta pareiga valstybėms, šios Konvencijos šalims, pripažinti neįgaliųjų teisę į darbą lygiai su kitais asmenimis; ši teisė apima teisę į galimybę užsidirbti pragyvenimui iš laisvai pasirinkto darbo ar iš laisvai priimto darbo pasiūlymo darbo rinkoje ir darbo aplinkoje, kuri yra atvira, tinkama visiems ir prieinama neįgaliesiems. Valstybės, šios Konvencijos šalys, užtikrina ir skatina įgyvendinti teisę į darbą, įskaitant teisę į darbą tų asmenų, kurie tampa neįgalūs dirbdami, imdamosi atitinkamų priemonių, įskaitant ir teisės aktų priėmimą, kuriomis *inter alia* būtų uždrausta diskriminacija dėl neįgalumo visais klausimais, susijusiais su visomis užimtumo formomis, įskaitant įdarbinimo sąlygas, priėmimą į darbą ir darbą, darbo išsaugojimą, kilimą tarnyboje ir saugias ir sveikas darbo sąlygas bei neįgaliesiems suteikiama galimybė veiksmingai dalyvauti bendrose techninio ir profesinio orientavimo programose, įdarbinimo tarnybose ir profesiniame bei tęstiniame mokyme.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, kurios tikslas – saugoti pagrindines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, III antraštinėje dalyje, skirtoje lygybei, įtvirtintas lygybės prieš įstatymą principas (20 straipsnis), taip pat įtvirtintas bet kokios diskriminacijos draudimas, ypatingai dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos.

Jungtinių Tautų bei Europos Sąjungos, taip pat nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija reiškia teisių sumažinimą, suvaržymą ar atėmimą tam tikrai kategorijai žmonių dėl kokių nors asmens požymių. Diskriminacija suvokiama kaip asmenų lygybės principo pažeidimas, kai asmeniui ar asmenų grupei yra sukuriamos mažiau palankios sąlygos, taikomi skirtumai, išimtys, apribojimai ar teikiamas pranašumas, lyginant su kitais asmenimis, esančiais toje pačioje ar tokioje pačioje situacijoje.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs, žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti

vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtinę teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas). Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. ir 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, kad šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos. Taigi, Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne tik dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapatybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme.

Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį laikomas elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Analogiškos nuostatos numatytos atitinkamose Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 ir 9 dalyse.

Pagal Lygių galimybių įstatyme įtvirtintą diskriminacijos sąvoką, tiriant diskriminacijos fakto buvimą ar nebuvimą siekiama nustatyti, ar tam tikras elgesys, teisės norma, praktika galėtų tam tikrą asmenį dėl tam tikro asmens tapatybės požymio, t. y., aptariamam atveju – dėl negalios, priversti atsidurti mažiau palankioje padėtyje nei kitas asmuo, neturintis šio požymio.

Nagrinėjama atveju asmuo skundžia Užimtumo tarnybos veiksmus, kadangi, kaip teigia Pareiškėjas, jam yra / buvo teikiami Pareiškėjo sveikatos būklės neatitinkantys privalomi darbo pasiūlymai. Pareiškėjas Tarnybai pranešė, kad turi fizinę negalią (50 proc. darbingumą) –raišuoja, kadangi viena koja yra trumpesnė už kitą, koja negali tinkamai pasiremti. Pareiškėjas (remiantis Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos Šiaulių II teritorinio skyriaus 2013 m. gegužės 23 d. išvada dėl darbo pobūdžio ir sąlygų) negali dirbti veikiant ergonomikos rizikos veiksniams: keliant krovinius rankomis, kai svoris daugiau kaip 15 kg (vyrams), dirbti darbą, susijusį su nuolatiniu vaikščiojimu, priverstiniais liemens palenkimais.

Kaip rašė Pareiškėjas ir Užimtumo tarnyba, Pareiškėjas kaip bedarbis yra registruotas nuo 2022 m. vasario 2 d. Pagal Pareiškėjo Užimtumo tarnyboje 2022 m. rugpjūčio 12 d. sudarytą individualaus užimtumo veiklos planą, Pareiškėjo tikslai – įsidarbinti, jis norėtų dirbti kaip „nekvalifikuotas apdirbimo pramonės darbininkas“.

Ginčas kilęs dėl 2023 m. balandžio 28 d. Pareiškėjui pateiktų dviejų privalomų pasiūlymų dirbti: „Apsaugos darbuotojas (Šiauliai)“ (UAB „Linkris“) ir „Pagalbinis darbininkas“ (UAB „Kamjorda“). UAB „Linkris“ pasirinko kitą darbuotoją, o Pareiškėjui nuvykus į UAB „Kamjorda“ jis kartu su darbdaviu suprato, kad darbo pobūdis neatitinka jo sveikatos būklės. Darbo pobūdis buvo „tampyti malkų, krauti į konvejerius, paletes, pakuoti“. Užimtumo tarnybos pateiktame darbo pasiūlymo lape darbdavys pažymėjo: „atsisakė siūlomo darbo – negali dirbti dėl sveikatos“.

Pareiškėjas teigė, kad Užimtumo tarnybos darbuotoja sakė, jog toks darbdavio atsakymas yra netinkamas, o dar vienas tokio pobūdžio atsakymas lemtų Pareiškėjo pašalinimą iš Užimtumo tarnybos (manytina, kad bedarbio statuso netekimą). Kaip teigė Pareiškėjas, Užimtumo tarnybos specialistė pakartotinai išdavė jam naują analogišką UAB „Kamjorda“ darbo pasiūlymo lapą ir nurodė susisiekti su įmone bei gauti tinkamą atsakymą (pavyzdžiui, „pasirinktas kitas kandidatas“) pasirašytinai. Pareiškėjas paskambino UAB „Kamjorda“ direktoriui, paaiškino visą situaciją, tačiau direktorius atsisakė pakeisti ir iš naujo pasirašyti „tinkamai“.

Užimtumo tarnyba pateikė kitokią šio įvykio versiją. Ši tarnyba teigė, kad Pareiškėjas pats reikalavo išduoti jam naują, nepažymėtą, pasiūlymo įsidarbinti pagalbinu UAB „Kamjorda“ lapą, su kuriuo ketino pakartotinai kreiptis į darbdavį siekiant, kad darbdavys pakeistų neįdarbinimo priežastį.

Užimtumo tarnyba taip pat teigė, kad pasiūlymą įsidarbinti UAB „Kamjorda“ Pareiškėjui pateikė, nes darbo skelbime buvo nurodyta, kad darbo vieta gali būti skirta negalią turinčiam asmeniui, darbo pobūdis buvo susijęs su nesudėtingais krovos darbais. Kai Pareiškėjas informavo Užimtumo tarnybos darbuotoją apie UAB „Kamjorda“ siūlomo darbo sąlygas, kurios nebuvo aiškiai išdėstytos laisvos darbo vietos aprašyme, įvertinus naujai paaiškėjusias faktines aplinkybes dėl

darbo sąlygų Pareiškėjas buvo informuotas, kad darbo pasiūlymas neatitinka Pareiškėjo sveikatos būklės, todėl gražinti išduotą pasiūlymo lapą nebūtina.

Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad nagrinėjamu atveju situacija, kai Pareiškėjui buvo galimai teikiamas darbo pasiūlymas, neatitinkantis jo sveikatos būklės, buvo išspręsta ir darbo pasiūlymas dirbti UAB „Kamjorda“ buvo pripažintas neatitinkančiu Pareiškėjo sveikatos būklės.

Primintina, kad pagal Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatas: „Įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas.“

Atkreiptinas dėmesys, kad nagrinėjamu atveju situacija yra susijusi su Užimtumo tarnybos teikiamomis paslaugomis padedant asmeniui įsidarbinti. Atsižvelgiant į tai, aktuali ir kita Lygių galimybių įstatymo nuostata, įtvirtinta šio įstatymo 7 straipsnio 8 punkte: „Įgyvendindamas lygias galimybes, darbdavys, neatsižvelgdamas į lytį, rasę, tautybę, pilietybę, kalbą, kilmę, socialinę padėtį, tikėjimą, įsitikinimus ar pažiūras, amžių, lytinę orientaciją, negalią, etninę priklausomybę, religiją, privalo imtis tinkamų priemonių, kad neįgaliesiems būtų sudarytos sąlygos gauti darbą, dirbti, siekti karjeros arba mokytis, įskaitant tinkamą darbo sąlygų sudarymą, jeigu dėl tokių priemonių nebus neproporcingai apsunkinamos darbdavio pareigos.“ Pastebėtina, kad turi būti imamas pastangų sudaryti negalią turintiems asmenims tinkamas darbo sąlygas ir pritaikyti darbo sąlygas taip, kad jos tiktų negalią turinčiam asmeniui, o tokių veiksmų nesiėmimas gali sudaryti sąlygas netiesioginei diskriminacijai negalios pagrindu.

Užimtumo tarnyba paaiškino, kad asmenims pasiūlymai dirbti teikiami tik radus tinkamą darbą, atsižvelgiant Užimtumo įstatymo 30 straipsnio 2 ir 2¹ dalyse numatytus kriterijus. Pagal Užimtumo įstatymo 30 straipsnio 2 dalies 2 punkte numatytus kriterijus: „Užimtumo tarnyba Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka nėra gavusi oficialios informacijos apie su darbo ieškančio asmens sveikata ar su kitomis aplinkybėmis susijusius apribojimus dirbti siūlomą darbą.“ Atsižvelgiant į tai, Užimtumo tarnyba asmenims gali pateikti tik tokius darbo pasiūlymus, kurie atitinka asmens sveikatą ir asmeniui taikomus apribojimus dėl darbo.

Užimtumo tarnyba taip pat informavo, kad darbo ieškantys asmenys, kurie turi sveikatos problemų, susijusių su apribojimais dirbti, turi Užimtumo tarnybai pateikti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos direktoriaus patvirtintos formos išvadą dėl darbo pobūdžio ir

sąlygų arba ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų po pasiūlymo įsidarbinti išdavimo dienos pateikti sveikatos apsaugos ministro patvirtintos formos Privalomojo sveikatos patikinimo medicininę pažymą arba asmens medicininę knygelę (sveikatos pasą). Užimtumo tarnyba pakartotinai patvirtino, kad, pateikus šiuos sveikatos būklę patvirtinančius dokumentus, asmuo gali atsisakyti darbo, neatitinkančio jo / jos sveikatos būklės, o paaiškėjus naujoms aplinkybėms apie darbo pasiūlymą, dėl kurių toks darbo pasiūlymas negalėtų būti laikomas tinkamu, darbo pasiūlymo atsisakymas nebūtų laikomas tinkamo darbo pasiūlymo atsisakymu (toks atsisakymas negalėtų sukelti tokių pasekmių kaip bedarbio statuso netekimas).

Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta pirmiau, konstatuotina, kad Užimtumo tarnyba turi teikti tik tinkamo darbo (atitinkančio asmens sveikatos būklę) darbo pasiūlymus, o darbo ieškantys asmenys turi pateikti atitinkamus jų sveikatos būklę įrodančius dokumentus, kuriais remiantis būtų galima objektyviai nustatyti, ar darbo pasiūlymas galėtų būti laikomas tinkamo darbo pasiūlymu. Svarbu pripažinti, kad kai kuriais atvejais Užimtumo tarnyba pagal darbdavio pateiktą informaciją negali nustatyti visų darbo sąlygų aplinkybių (tokios aplinkybės gali paaiškėti tik asmenims jau kreipiantis dėl darbo) ir dėl to negalėti įvertinti darbo tinkamumo konkrečiam asmeniui. Svarbu, kad tokiais atvejais darbo ieškantys asmenys turėtų galimybę Užimtumo tarnybos darbuotojams pranešti, jog siūlomos darbo sąlygos neatitinka sveikatos būklės ir nėra įmanoma pritaikyti darbo sąlygų asmenų su negalia poreikiams.

Atkreiptinas dėmesys, kad nagrinėjamu atveju, Pareiškėjui pranešus apie realias darbo sąlygas, darbo pasiūlymas buvo pripažintas netinkamo darbo pasiūlymu, taigi Pareiškėjui nekilo jokių teisinių pasekmių. Atsižvelgiant į tai, nėra įmanoma konstatuoti diskriminacijos fakto buvimo, t. y., Užimtumo tarnyba nediskriminavo Pareiškėjo dėl jo negalios.

Pastebėtina, kad situacijos, kai negalią turinčiam asmeniui būtų siūlomas darbas, neatitinkantis jo / jos sveikatos būklės ir nebūtų galima pritaikyti darbo sąlygų, o dėl tokio darbo atsisakymo asmeniui kiltų teisinės pasekmės (pavyzdžiui, bedarbio statuso netekimas), galėtų būti pripažintos diskriminacinėmis.

Remiantis Lygių galimybių įstatymo 17 straipsnio 2 dalies nuostatomis, Užimtumo tarnybai rekomenduotina tokiais atvejais, kai darbo ieškantis asmuo praneša, kad siūlomas darbas neatitinka tinkamo darbo apibrėžimo, papildomai įvertinti darbo pasiūlymo tinkamumą (pavyzdžiui, susisiekti su darbdaviu dėl darbo pobūdžio patikslinimo ir galimo darbo sąlygų sudarymo).

Primintina, kad darbdavys vienasmeniškai negali nuspręsti, jog negalią turintis asmuo dėl savo sveikatos būklės negali dirbti siūlomo darbo – tai gali nustatyti tik medicinos specialistas, vertindamas darbuotojo sveikatos būklę (pavyzdžiui, pildant asmens medicininę knygelę).

Atkreiptinas dėmesys, kad nėra pagrindo teigti, jog Pareiškėjo lankymosi Užimtumo tarnybos padalinyje dažnis būtų neįprastas arba jog Pareiškėjas dėl jo negalios būtų neproporcingai dažnai verčiamas ateiti į Užimtumo tarnybos padalinį. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad diskriminacijos požymių dėl to, jog asmeniui galimai teko dažnai lankytis Užimtumo tarnyboje, neįžvelgta.

Atsižvelgdama į visa tai, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 ir 17 straipsniu, 29 straipsnio 2 dalies 5 punktu,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Pripažinti skundą nepagrįstu, kadangi nepasitvirtino jame nurodyti pažeidimai.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir Užimtumo tarnybą.

Sprendimas per 1 (vieną) mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka arba Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Birutė Sabatauskaitė